

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Luvussa 2.1 on esitelty laajasti metsäalaa vaikuttavia yhteiskunnallisia, ympäristöön liittyviä sekä teknologisia muutostekijöitä. Tulevaisuuden ennakointi on erityisen tärkeää pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavan strategian laadinnassa. Uudenmaan liitto pitää ennakoitujen muutosten huomioimista tärkeänä myös strategiaa toimeenpanevien hankesalkkujen (sivulta 25 eteenpäin) priorisoinnissa. Olisi hyvä myös huomioida metsästrategian kanssa samaan aikaan valmistuvan kansallisen biodiversiteettistrategian mahdollinen vaikutus yhtenä muutostekijänä.

Luvussa 2.2 on käsitelty monipuolisesti metsäalan tulevaisuuden näkymiä Suomessa. Uudenmaan liiton mielestä on hyvä, että metsäteollisuuden tuotantoa rajoittavaksi tekijäksi on tunnistettu puuraaka-aineen saatavuuden rajallisuus. Strategian yhtenä tavoitteena on metsiin perustuvan toiminnan kasvu (s. 22). Tavoitteissa tulisi vahvemmin näkyä, että kasvu ei voi tapahtua raaka-aineen käyttöä lisäämällä vaan jalostusarvoa parantamalla. Useissa Etelä-Suomen maakunnissa hakkuut ovat jo viime vuosina ylittäneet taloudellisesti kestäväen hakkuumahdollisuuden rajan, joka vaikuttaa myös tulevaisuuden hakkuumahdollisuuksiin negatiivisten ympäristövaikutusten lisäksi.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Strategian visio on kuvailtu luvussa 3.1 ja neljä keskeistä päämäärää ovat kannatettavia.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Luvussa 3.2.1 esitellään metsäalan toimintaympäristön kehittämisen tavoitteet. Metsien liiketoiminnan kasvattamisen tavoitteessa olisi toivottavaa näkyä liiketoiminnan kasvattamisen reunaehdot, jotka osoittaisivat metsäalan aidosti pyrkivän kestävyteen ja vastuullisuuteen. Kasvun

tulee perustua jalostusarvon kasvuun, sillä puun käytössä ollaan jo taloudellisen kestävyuden rajoilla. Toinen tavoite, EU-prosesseihin vaikuttaminen metsäalan toimintaedellytysten tukemiseksi, on Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan epämääräinen eikä kerro vaikuttamisen pyrkimyksistä tarpeeksi. Metsäalan toimintaedellytyksiä voidaan tukea, jos se ei ole ristiriidassa Suomen ja EU:n luonnon monimuotoisuuden edistämisen tavoitteiden tai ilmastotavoitteiden kanssa. Strategiassa tulisi tuoda esiin, että toimintaympäristön muutosten takia metsäsektorin investointien riski voi kasvaa.

Luvun 3.2.2 tavoite metsien käytön perustumisesta tietoon on kannatettava. Laadukkaan tiedon metsävaroista, niiden hyödyntämisen mahdollisuuksista ja käytön taloudellisista, sosiaalisista, ympäristöllisistä ja ilmastollisista vaikutuksista tulee olla saatavilla niin metsäammattilaisille, metsänomistajillekin kuin muillekin kansalaisille. Toisessa tavoitteessa aktiivinen metsänhoito mainitaan ilmastonmuutoksen hillinnän keinona. Viime vuosina liian voimakkaana toteutetut harvennukset ja hyvässä kasvussa olleiden metsien uudistaminen on ollut yksi syy hiilinielujen pienenemiselle ja siksi myös strategiassa olisi mainittava, että kaikki aktiivinen metsänhoito ei kasvata hiilinieluja. Metsäsektorilla puun käyttäjänä on vastuu huolehtia, ettei raaka-aineen tarvetta täytetä hakkaamalla metsiä niin voimakkaasti, että puuston kasvu vähenee. Aktiiviseen metsien käyttöön ohjaaminen ei ota myöskään huomioon, että ilmastotoimien kiireellisyyden vuoksi olemassa olevien metsien hiilivarastojen säilyttäminen on tärkeää. Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta aktiivisen metsänhoidon hyödyt saadaan vasta kymmenien ja jopa lähes sadan vuoden viiveellä.

Luvun 3.2.3. tavoitteet metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi ovat Uudenmaan liiton mielestä kannatettavia. Metsäluonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen on myös metsäalan toiminnan hyväksyttävyyden kannalta olennaista ja linkittyy luvun 3.2.4 tavoitteisiin.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Luku 4

Kärkihankkeet vastaavat hyvin aiemmin strategialuonnoksessa esiteltyä visiota ja tavoitetilaa. Hankesalkut ovat selkeitä kokonaisuuksia, mutta kunnianhimon tasoiltaan vaatimattomampia kuin aiemmin strategialuonnoksessa esitetyt tavoitteet. Hankesalkkujen toimenpiteiden vaikutuksissa ei myöskään ole riittävän selvästi huomioitu toimenpiteiden keskenään ristiriitaisia vaikutuksia.

Monimuotoisuuden edistämisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Toimenpiteiden kustannustehokkuutta korostetaan tavoitteena ja olisikin hyvä täydentää miten kustannustehokkuus saavutetaan. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan valtion mailla sijaitsevien luontoarvoiltaan rikkaiden kohteiden suojelu olisi tärkeä ja kustannustehokas toimenpide. Ylipäänsä olemassa olevia luontoarvoja tulee vaalia siellä missä niitä on ja liian voimakkaat, elinympäristöjen piirteitä muuttavat toimenpiteet tulisi pystyä rajaamaan näiden alueiden ulkopuolelle.

Strategian voimassaoloaika on pitkä ja Uudenmaan liitto kannustaa ottamaan käyttöön monimuotoisuuden edistämisen tavoitteiden toteutumisen välietappitarkastelun. Suomi on luvannut pysäyttää luonnon monimuotoisuuden vähenemisen vuoteen 2030 mennessä. Jos tämä tavoite ei metsäluonnon tilan osalta näytä toteutuvan, onko metsäala valmis kiristämään omia toimenpiteitään?

Strategia ei ottanut kantaa myöskään sertifikaattien rooliin monimuotoisuuden edistämisessä. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan metsäalan tavoitteena tulisi olla yhteinen tahtotila, joka tähtää sertifikaattien kehittämiseen niin, että vaaditut toimenpiteet ovat aidosti vaikuttavia.

Metsäalan uudistumisen toimenpiteet eivät ohjaa alaa uudistumaan sellaisella tahdilla kuin muuttuva toimintaympäristö voi edellyttää. Puuraaka-aineen saannin turvaamiseen on keskitytty kohtuuttoman paljon suhteessa metsäteollisuuden tuotevalikoiman uudistamiseen, jonka tulisi olla tavoitteena paljon korkeammalla. Metsästrategian esittelemissä toimintaympäristön muutoksissa mainittu Luonnonvarakeskuksen tunnistama megatrendi, vähemmästä enemmän, ei näy hankesalkun toimenpiteissä. Uudenmaan näkökulmasta metsäalan tulisi aktiivisesti pyrkiä tuottamaan arvonlisäystä korkeamman jalostusarvon tuotteilla, jolloin hakkuiden määrää voitaisiin kohtuullistaa.

Metsäalan uudistumisen toimenpiteenä on myös nuorisoviestinnän vahvistaminen. Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan metsäalan hyväksyttävyyttä nuorison silmissä parantaa parhaiten aidosti ympäristön huomioivan toiminnan kehittäminen ja siitä viestiminen.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

Luvussa 1.2 kerrotaan monipuolisesti metsien ja metsätalouden merkityksestä Suomessa. Metsien hiilinielujen vaihtelua on selitetty hakkuumäärien vaihtelulla ja esimerkkinä esitetty vuosien 2020 ja 2021 luvut. Paremman kuvan hiilinielujen tilanteesta antaisi kuitenkin useamman vuoden tilanteen vertailu, joka osoittaisi hiilinielujen pienenemisen trendin pidemmälläkin ajanjaksolla. On syytä olettaa, että metsäteollisuuden uusien investointien myötä hakkuumäärät pysyvät tasaisesti korkealla tasolla.

Salmi Petra
Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Ossi Savolainen